

ЗАКОН

О РОКОВИМА ПЛАЋАЊА ОБАВЕЗА КОРИСНИКА ЈАВНИХ СРЕДСТАВА И ДРЖАВНИХ И ЈАВНИХ ПРЕДУЗЕЋА

Члан 1

Овим Законом уређују се рокови плаћања обавеза корисника јавних средстава у складу са Законом о буџетском систему, државних и јавних предузећа и других државних органа и институција (у даљем тексту: обвезник примене овог Закона).

Члан 2

Дражавна и јавна предузећа над којим Република Србија, односно локална власт има директну или индиректну контролу најмање 20% капитала или 20% гласова у управном одбору, као и друга правна лица у којима јавна средства чине најмање 20% укупних средстава у обавези су да своје обавезе измире у року од 60 дана у односу на дан валуте.

Обавезе корисника корисника јавних средстава (у складу са Законом о буџетском систему) и других државних органа и институција морају да се измире у року од 30 дана у односу на дан валуте.

Члан 3

За кашњење у измиривању обавеза дужник за период кашњења у односу на дан валуте зарачунава законску затезну камату.

Члан 4

Одговорне особе код обвезника примене овог закона дужне да на дан његове примене изврше попис доспелих неизмирених обавеза, да сачине Програм измирења доспелих а неизмирених обавеза према повериоцима и да о томе у року од 30 дана обавесте Владу Републике Србије.

Члан 5

Ако обвезник примене овог закона не сачини у прописаном року Програм за измирење обавеза према повериоцима, односно ако касни у измиривању обавеза утврђених програмом за измиривање обавеза, Влада ће након утврђивања одговорности покренути поступак за разрешење управног одбора, надзорног одбора, односно одговорне особе код обвезника примене овог закона.

Члан 6

Управни одбор, надзорни одбор, односно одговорна особа код обвезника примене овог закона дужни су да на свака три месеца доставе Влади Извештај о кашњењу у плаћању обавеза и о Програму за измирење доспелих неизмирених обавеза.

Члан 7

Влада Републике Србије дужна је да сваких шест месеци Народној Скупштини Републике Србије поднесе извештај о стању ликвидности обвезника овог закона, као и о њиховим доспелим неизмиреним обавезама.

Члан 8

Овај Закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 105. и 107. Устава Републике Србије којим је предвиђено право предлагања закона, других прописа или општих аката.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Неликвидност и неуредност плаћања представљају један од највећих проблема привреде Републике Србије. Држава је својим неодговорним и противзаконитим кашњењем у измиривању својих обавеза у претходном периоду постала највећи генератор неликвидности привреде у Србији, већи и од саме економске кризе. Држава мора пре свега да ради оно што је њена уставна и законска обавеза, а то је да успостави јасна правила понашања, да се рокови плаћања поштују и да уз већу ефикасност привредних судова наплата потраживања буде ефикаснија. У вези с тим, без разрешења проблема нагомиланих дуговања од стране корисника јавних средстава, државних и јавних предузећа привреда неће бити у стању да „стане на ноге“ већ ће све више „срљати“ у све већу неликвидност.

Према подацима надлежних институција дуговање државе привреди износи око 108 милијарди динара, или око једну милијарду евра: од чега државне институције са нивоа централне власти дугују око 10 милијарди динара; јавна предузећа око 38 милијарди динара; градови и општине око 40 милијарди динара и локална комунална предузећа око 20 милијарди динара. У међувремену предузећа убрзано иду ка блокади рачуна и пословања. Закључно са последњим даном маја у којој је било укупно 64,581 правно лице и предузетник. Укупан износ блокаде, и то без обрачуна камате, према подацима НБС износи скоро пуних 210 милијарди динара.

Европска комисија је јасно послала поруку да се корисници средстава буџета, као и државна и јавна предузећа где држава има већинско власништво обавезују да рокове плаћања не смеју померати независно да ли је узрок за то слабије пуњење буџета, светска економска криза, унутрашња слабост или нешто друго. Поруке Европске комисије су такве да треба плаћати у року до 30 дана ако је реч о кориснику јавних средстава, односно у року до 60 дана када су у питању јавна предузећа у мањинском државном власништву, и то је оно што се овим законом и предлаже.

Предложеним законом показје се да држава даје осталима пример самодисциплиновања и поштовања правне сигурности

Према годишњим финансијским извештајима за 2010. годину привреда у Републици Србији завршила је пословну годину са губитком од 90 милијарди динара. Губитку су у значајној мери допринела и кашњења у измиривању обавеза према привреди од стране државе и јавног сектора уопште. Међусобна дуговања привредних субјеката је тешко утврдити, али се процењује да изnose између 3 и 4 милијарде евра. Управо из наведених резлога многи пословни субјекти су спас потражили у кредитима, тако да су на крају маја 2011. године позајмице правних лица и предузетника износиле око 1.240 милијарди динара.

Укупан дуг привреде Србије према повериоцима у земљи износи око 10 милијарди евра и више од 10 милијарди евра у иностранству, а за последње три године имала је трошкове отплате камате око 16 милијарди евра.

У међувремену све већи број предузећа налази се у блокади. Закључно са последњим даном маја у блокади је било укупно 64.581 правно лице и предузетник. Укупан износ блокаде, и то без обрачуна камате, показују подаци НБС, износи скоро.

III ОБЈАШЊЕЊЕ ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Законска решења предвиђају санкционисање органа управљања и одговорних особа код правних лица која су обвезници примене овог закона за случај непоштовања законских рокова. Овим се јавни сектор уместо нереалне потрошње и јавних инвестиција своди у реалне и могуће оквире буџетске и јавне потрошње. Уштеде ради рецесије и кризе нису постигнуте или су у веома малој мери постигнуте у јавном сектору, тако да би примена овог закона утицала позитивно и на достизање већег степена ефикасности и рационализације пословања у јавном сектору. Одговорност за то је на управним и надзорним одборима у јавним предузећима, државним предузећима, јавним агенцијама, фондовима и другим институцијама где држава, односно локална власт имају влаништво, односно контролу над пословањем тих пословних субјеката. Спровођење овог закона омогућиће да се брже дође до оних који нису у стању да послују на економским принципима, а не да се неретко дешава да у „рашчишћавању“ у привредном сектору пре нестану са пословне сцене добри јер их угрожавају лоши привредни субјекти.

IV ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ОВОГ ЗАКОНА

За спровођење одредаба овог закона није потребно обезбедити додатна финансијска средства у буџету Републике Србије.

IV РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Предлаже се да се закон донесе по хитном поступку како би се обезбедила финансијска дисциплина и боља контрола утрошака финансијских средстава у складу са Законом о буџетском систему и Законом о буџету за 2011. годину.